

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 28 Ocak 2019
Sayı : 536

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”
gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 25/01/2019

Dr.Sibel ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

TMMB BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih :	28 Mart 2019
Esas No:	4/1642

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ

29 Ocak 2019

Numara:

TBMM
GELEN EVRAK

29 Ocak 2019

No: 421131

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Kamu sektöründe analık izni ve süt iznini düzenleyen 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun “Mazeret İzni” başlıklı 104’üncü maddesinin A fıkrasının ilgili yerinde, “Kadın memura; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı hafta süreyle analık izni verilir. Çoğul gebelik durumunda, doğum öncesi sekiz haftalık analık izni süresine iki hafta eklenir.” ibareleri yer almaktadır.

Ancak bu süreler annenin ve bebeğin sağlıklı bir süreç yaşaması için yeterli görülmemektedir. Gebelikten itibaren anne adayları karın ağrısı, kusma, baş ağrısı, halsizlik, sık idrara çıkma gibi sağlık sorunları yaşamaktadır. Tüm bu sorunlar, hormonlar ve fizyolojik değişiklikler nedeniyle hamilelik sürecinde en sık karşılaşılan şikayetler arasında yer almaktadır. Bunların bir kısmı her insanda görülebilecek doğal belirtiler olabilirken; bazıları ise önemli sorunların habercisi olabilmektedir. Bu sebeple çalışan anne adayları, gebelikten kaynaklanan sorunlarla başa çıkmakta zorlanabilmektedir. Bu durumlarla karşılayan kadın memur, tek hekimden bir defada en çok 10 gün olmak üzere bir yılda toplam en çok 40 gün rapor alabilmektedir.

Doğum sonrası tanın yasal izin süresi de sağlıklı bebek yetiştirmek için yeterli görülmemektedir. Bir bebeğin normal koşullarda ilk 6 ay sadece anne sütü alması gerekirken bu süre çoğu kez 12 ila 24 hafta sürmektedir. Oysa bebeğin sağlıklı gelişimi ve bağışıklık sisteminin güçlü olması için annenin bebeğinin yanında olması ve yakından ilgilenmesi gerektiği ortadadır. Böylece hamileliğin son aylarında fizyolojik olarak güçsüzleşen anne adayları dinlenerek bu süreci sağlıklı bir şekilde geçirecektir. Yine doğum yaptıktan sonraki en hassas ve sıkıntılı dönemde bebeği ile yakinen ilgilenilebilecek ve bu süreçte bebeğinin zorunlu ihtiyaçlarını karşılayabilmek için maaşını alabilecektir.

Türkiye’de bugün ücretli doğum izni, yani kamuda çalışan annelere yasal olarak tanımlanan doğum öncesi ve sonrasında kullanılabilecek ücretli izin hakkı toplamda 16 haftayı kapsamaktadır. Oysa OECD ülkelerinde bu hak, 2016 yılı itibariyle hafta bazında 19 hafta iken, AB ülkelerinin ortalaması 2018 yılı itibariyle 25 hafta düzeyindedir. En uzun ücretli doğum izni 62 haftayla Estonya, 58 haftayla Bulgaristan ve Hırvatistan’dadır. 52 haftayla Bosna Hersek ve Karadağ, 39 haftayla Macaristan, 35 haftayla Norveç doğum izninin uzun olduğu diğer ülkelerdir. Birçok ülkede anneler, alacakları maaşın belli bir oranından veya tamamından feragat ederek doğum iznini uzatabilmektedir.

Ülkemizde toplamda 16 hafta olan doğum izninin uzatılması ve Avrupa ülkeleri düzeyine yükseltilmesi gerekmektedir. Doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı hafta süreyle tanınan analık izni süresi doğum öncesi oniki hafta ve doğum sonrası oniki hafta olmak üzere toplam 24 haftaya çıkarılmalıdır.

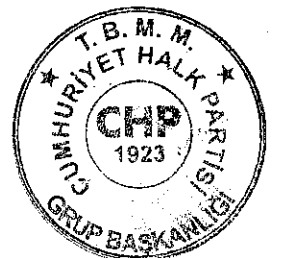
657 sayılı yasaya eklenen “Doğum Sonrası Yarım Zamanlı Çalışma” başlıklı (Ek 43’üncü Madde) düzenlemeye göre, talebi kabul edilen memura yarım zamanlı çalışmaya başladığı tarihi izleyen aybaşından itibaren, mali haklar ile sosyal yardımlarına ilişkin her bir ödeme unsurunun yarısı esas alınarak ödeme yapıldığı belirtilmektedir. Derece yükselmesi ile kademe ilerlemesi için aranan süreler açısından bu şekilde çalışılan dönemdeki hizmet sürelerinin de yarım olarak hesaba katılması çalışan anne için bir kayba neden olmaktadır. Dolayısıyla yarım zamanlı çalışan kadın memurun, mali ve sosyal hakları, emeklilik süresi hesabı da yarıya indirilmektedir.

Kamudaki kreş sayısının yeterli ve nitelikli olmaması, özel kreşlerin de yüksek ücretli ve güvenlik standartları koşullarındaki eksikliklerden kaynaklanan endişeler nedeniyle çalışan anneler bebeğine kendileri bakmak durumunda kalmayı tercih etmek zorunda kalmaktadır.

Diğer yandan, Devlet Memurları Kanunun “Mazeret İzni” başlıklı 104’üncü maddesinin D fıkrası kadın memura süt iznini düzenlemektedir: “Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk altı ayda günde üç saat, ikinci altı ayda günde birbuçuk saat süt izni verilir. Süt izninin hangi saatler arasında ve günde kaç kez kullanılacağı hususunda, kadın memurun tercihi esastır.”

Fıkraya göre, analık izninin bitim tarihinin bitiminin ikinci altı ayında günde “birbuçuk saat” olarak belirlenen bu süre iş ile ev arasındaki mesafenin uzunluğu ve annenin bebeğinin beslenme ihtiyacını karşılaması için yeterli bir süre değildir. Bu nedenle bu sürenin on iki ay boyunca üç saat olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

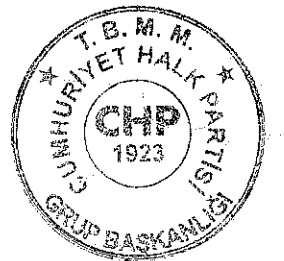

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Değişiklik maddesi ile; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam onaltı hafta süreyle tanınan analık izni süresi doğum öncesi oniki hafta ve doğum sonrası oniki hafta olmak üzere toplam 24 haftaya çıkarılmaktadır. Böylece, analık izni süresi Avrupa Birliği ülkeleri ortalamasına yaklaştırılmakta ve kadın memurun daha sağlıklı bir gebelik dönemi geçirmesi ve bebeğine daha sağlıklı bakmasının koşulları iyileştirilmektedir.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun “Mazeret İzni” başlıklı 104’üncü maddesinin A fıkrası ile D fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“MADDE 104- A) Kadın memura; doğumdan önce **oniki**, doğumdan sonra **oniki** hafta olmak üzere toplam **yirmidört** hafta süreyle analık izni verilir. Çoğul gebelik durumunda, doğum öncesi **oniki** haftalık analık izni süresine iki hafta eklenir. Ancak beklenen doğum tarihinden **oniki** hafta öncesine kadar sağlık durumunun çalışmaya uygun olduğunu tabip raporuyla belgeleyen kadın memur, isteği hâlinde doğumdan önceki üç haftaya kadar kurumunda çalışabilir. Bu durumda, doğum öncesinde bu rapora dayanarak fiilen çalıştığı süreler doğum sonrası analık izni süresine eklenir. Doğumun erken gerçekleşmesi sebebiyle, doğum öncesi analık izninin kullanılamayan bölümü de doğum sonrası analık izni süresine ilave edilir. Doğum öncesi analık izninin başlaması gereken tarihten önce gerçekleşen doğumlarda ise doğum tarihi ile analık izninin başlaması gereken tarih arasındaki süre doğum sonrası analık iznine ilave edilir. Doğumda veya doğum sonrasında analık izni kullanılırken annenin ölümü hâlinde, isteği üzerine memur olan babaya anne için öngörülen süre kadar izin verilir. Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşiyle birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşlerine, çocuğun teslim edildiği tarihten itibaren **oniki** hafta süre ile izin verilir. Bu izin evlatlık kararı verilmeden önce çocuğun fiilen teslim edildiği durumlarda da uygulanır.

D) Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren **oniki** ayda günde üç saat süt izni verilir. Süt izninin hangi saatler arasında ve günde kaç kez kullanılacağı hususunda, kadın memurun tercihi esastır.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğü girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

